

КӘСІПТІК БАҒДАР БЕРУ СҰХБАТЫ

Кіріспе

Кәсіптік бағдар беру сұхбаты жасөспірімдерге болашақ мамандығын таңдауда көмек көрсету процесінде маңызды рөл атқарады. Бұл нұсқаулық жасөспірімдердің кәсіби өзін-өзі анықтау процесінде олармен барынша тиімді жұмыс істеуге ұмтылатын мамандарға арналған.

Сұхбатқа дайындық

- Сұхбаттың мақсаттары: жасөспірімнен нені білгіңіз келетінін және сіз үшін сұхбаттың жақсы нәтижесі қандай болатынын анықтаңыз.
- Жайлы атмосфера қалыптастыру: жасөспірім өзін жайлы сезінетін орын мен уақытты таңдаңыз.
- Сұрақтар жоспары: жасөспірімнің қызығушылықтарын, қабілеттері мен қалауларын анықтауға көмектесетін ашық және жабық сұрақтар тізімін алдын ала дайындаңыз.

Сұхбат құрылымы

- Кіріспе: өзіңізді таныстырып, сұхбаттың мақсатын түсіндіріңіз.
- Негізгі бөлім: алдын ала дайындалған сұрақтарды қойып, жалпы тақырыптардан нақтырақ тақырыптарға көшіңіз, жауаптарды мұқият тыңдап, нақтылайтын сұрақтар қойыңыз, алынған ақпаратты жазып алыңыз немесе кейінгі талдау үшін басқа да тіркеу тәсілдерін қолданыңыз.
- Қорытынды: сұхбаттың қорытындысын шығарып, жасөспіріммен бірге алынған ақпаратты талқылаңыз, алғашқы ұсыныстар беріңіз, жасөспірімге өз сұрақтарын қоюға мүмкіндік жасаңыз.

Сұхбат сұрақтары

Танысу және байланыс орнатуға арналған жалпы сұрақтар.

Қызығушылықтары мен қалауларын түсінуге бағытталған сұрақтар:

- Өзін-өзі бағалау және өзін қабылдау туралы сұрақтар
- Күшті жақтарын және даму аймақтарын анықтауға арналған сұрақтар
- Болашақ мансаптық мүмкіндіктеріне байланысты сұрақтар
- Жоспарлар мен мақсаттарды талқылауға арналған сұрақтар

Келесі қадамдар

- Ақпаратты талдау: алынған жауаптарды бағалап, негізгі қызығушылықтар мен ары қарай жұмыс істеу бағыттарын анықтаңыз.
- Әрекет жоспарын құру: жасөспірімнің кәсіби дамуын қолдау үшін жеке әрекет жоспарын жасаңыз.

Мамандарға арналған ұсыныстар

- Жасөспірімнің жауаптарын мұқият тыңдап, шынайы қызығушылық танытыңыз.

- Жасөспірімнің сезімдері мен ойларын жақсырақ түсіну үшін белсенді тыңдауды қолданыңыз.

- Сынды болдырмай, ойлар мен сезімдерді ашық айтуға ынталандырыңыз.

Жасөспірімдермен кәсіптік бағдар беру сұхбатында қолдануға болатын сұрақтар үлгілері:

Танысу және байланыс орнатуға арналған жалпы сұрақтар:

- Бүгін өзінді қалай сезініп тұрсың?
- Өзің туралы аздап айтып берші. Бос уақытыңда немен айналысқанды ұнатасың?

- Қызығушылығыңды оятатын хоббиің немесе әуес ісің бар ма?

Қызығушылықтары мен қалауларын түсінуге арналған сұрақтар:

- Саған ең қатты ұнайтын мектеп пәндері қандай және неге?
- Ұнамайтын пәндер бар ма? Неліктен?
- Қай мамандықты армандайсың? Онда сені не қызықтырады?

Өзін-өзі бағалау және өзін қабылдау туралы сұрақтар:

- Өз бойыңдағы қандай қасиеттерді немесе дағдыларды күшті жағың деп санайсың?

- Өзінде өзгерткің немесе жақсартқың келетін нәрсе бар ма?
- Әдетте күйзеліс немесе қиындықтармен қалай күресесің?

Күшті жақтарды анықтауға арналған сұрақтар:

- Өзінді ерекше табысты сезінген жағдай туралы айтып берші. Нақты не істедің?

- Бұл жағдайда саған қандай жеке қасиеттер немесе дағдылар көмектесті?

- Өзінді сенімді сезінетін хоббиің немесе ісің бар ма? Неліктен?
- Саған оңай берілетін тапсырмалар немесе әрекеттер қандай? Қай салада өзінді мықтымын деп санайсың?

- Өз талантыңды атай аласың ба? Оны қалай қолданасың?

Даму аймақтарын анықтауға арналған сұрақтар:

- Үйренгің немесе жақсартқың келетін нәрсе бар ма?
- Саған қиындық тудыратын тапсырмалар немесе әрекеттер қандай? Олармен қалай күресесің?

- Соңғы рет жаңа нәрсемен бетпе-бет келген жағдай туралы айтып берші. Сол кезде өзінді қалай сезіндің?

- Болашағың үшін маңызды деп санайтын, бірақ әлі дамытпаған дағдыларың бар ма?

- Сенің ойыңша, қай салаларда қосымша қолдау немесе оқыту қажет?

Болашақ пен мансаптық мүмкіндіктерге байланысты сұрақтар:

- Өзіңнің идеалды жұмысыңды қалай елестетесің? Қандай жағдайлар, ұжым, міндеттер болуы керек?
- Өзің үшін мүлдем қабылдамайтын мамандықтар бар ма? Неліктен?
- Болашақ мамандығың үшін қандай дағдылар немесе білім маңызды деп ойлайсың?

Жоспарлар мен мақсаттарды талқылауға арналған сұрақтар:

- Алдағы бірнеше жылға нақты жоспарларың немесе мақсаттарың бар ма?
- Арманыңды немесе мақсатыңды жүзеге асыру үшін қандай қадамдар жасау керек деп санайсың?
- Таңдаған мамандығың арқылы қоғамға қандай үлес қоса аламын деп ойлайсың?

Бұл сұрақтар кәсіптік бағдар беру маманына жасөспірімнің жеке тұлғасы, болашақ мамандыққа деген қызығушылығы, күтуі, өзін-өзі бағалауы мен мотивациясы туралы толық мәлімет алуға көмектеседі. Сұхбатты жасөспірім өзін жайлы сезініп, ойларын және сезімдерін еркін айта алатындай жүргізу маңызды.

Қорытынды

Кәсіптік бағдар беру сұхбаты – бұл тек бағалау құралы ғана емес, сонымен қатар жасөспірімге өзін және болашақ мамандығына деген қалауларын жақсырақ түсінуге мүмкіндік. Сіздің міндетіңіз – осы процесте қолдау көрсетіп, бағыт-бағдар беріп, тәлімгер болу.